

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
канд. хімічних наук, доц.
Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Банківський менеджмент

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

освітньо-професійна програма: Фінанси, банківська справа та страхування,

рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень вищої освіти

вид дисципліни: за вибором

факультет Економічний

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “22” червня 2018 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)

Дорошенко Олександр Григорович, к.е.н., доц. кафедри фінансів та кредиту

Програму схвалено на засіданні кафедри фінансів та кредиту

Протокол від “21” червня 2018 року № 14

Завідувач кафедри фінансів та кредиту

_____ (Глущенко В.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету

_____ назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Банківський менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня) :

07 Управління та адміністрування

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладення навчальної дисципліни «Банківський менеджмент» є: формування у слухачів системи знань з теорії та практики управління фінансовими потоками, активами та пасивами, прибутковістю та ризиками банку, формування у них вміння використовувати й адаптувати отримані знання до конкретних виробничих ситуацій.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- визначення сутності, цілей та провідних засад банківського менеджменту;
 - ознайомити студентів з видами організаційних структур, системи управління в банку;
 - визначити роль планування у системі управління та ознайомити, із методологією процесу стратегічного та оперативного планування у банку;
 - сформувані у студентів системний підхід до управління прибутковістю та ризиками, активами, зобов'язаннями, капіталом та позабалансовою діяльністю банку;
 - навчити студентів ефективно використовувати інструменти фінансового управління діяльністю банку;
 - поглибити загальну фахову підготовку слухачів.
- проводити маркетингові дослідження на ринку банківських послуг.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми підготовки фахівця за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем. Дисципліна «Банківський менеджмент» базується на володінні студентами знань з таких дисциплін, як «Теорія грошей», «Теорія кредиту», «Банківська справа», «Банківські операції».

1.3. Кількість кредитів: 5;

1.4 Загальна кількість годин: 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>Нормативна / за вибором</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
5-й	5-й
Семестр	
10-й	10-й
Лекції	
16-год.	8год.
Семінарські заняття	
16 -год.	- год.
Консультації	
- год.	-год.
Перевірка контрольних робіт	
- год.	-год.
Індивідуальні завдання	
- год.	
Самостійна робота	
118 год	142 год.

1.6. Заплановані результати навчання:

- аналізувати та оцінювати проблеми управління банківськими ресурсами, активами, операціями та послугами;
- орієнтуватися у законодавчо-нормативній базі у банківської діяльності;
- правильно узагальнювати і аналізувати статистичну і практичну інформацію у банківській сфері;
- застосовувати набуті знання щодо практичних підходів до вирішення проблемних ситуацій в управлінні банком;
- орієнтуватися у конкретних життєвих ситуаціях, що виникають в умовах конкуренції у банківському сегменті ринку;
- приймати самостійні рішення у сфері управління фінансовою діяльністю банку;
- аналізувати організації основних напрямів проведення фінансових операцій в банку;
- застосовувати відповідні методи управління, адекватні щодо конкретної ситуації, яка виникає при управлінні банком.
- реалізовувати набуті особистісні та професійні компетентності під час діяльності на конкретному робочому місці.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНІ, ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОД ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОМЕРЦІЙНИМ БАНКОМ

Сутність банківський менеджменту. Особливості менеджменту в банківській сфері. Цілі, задачі і функції банківського менеджменту. Розвиток системи банківського менеджменту в

Україні та світі. Антикризове управління банками.

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Управління банком — центральна ланка банківського менеджменту. Принципи і задачі організаційної побудови банку. Основні типи організаційних структур у банках. Причини і фактори зміни організаційних структур у банках. Особливості реорганізацій у структурі банку. Організація управління регіональною мережею банку.

Тема 3. СТРАТЕГІЧНЕ ТА ОПЕРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ КОМЕРЦІЙНИМ БАНКОМ

Особливості стратегічного менеджменту в банку. Стратегічне планування діяльності комерційного банку. Бізнес-планування: сутність та основні показники. Структурування бізнесу банку для реалізації фінансових цілей. Фінансове планування як інструмент формування і впровадження стратегії комерційного банку.

Тема 4. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ БАНКІВСЬКОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Цілі, задачі і функції внутрішнього контролю комерційного банку. Організація внутрішнього контролю комерційного банку. Особливості внутрішнього контролю за напрямками діяльності комерційного банку. Внутрішній контроль та аудиторські перевірки.

Тема 5. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ БАНКУ

Сучасні методи і принципи управління персоналом. Особливості і структура банківського персоналу. Планування і добір персоналу. Оцінка персоналу. Мотивація і управління розвитком персоналу .

Тема 6. БАНКІВСЬКИЙ МАРКЕТИНГ

Особливості маркетингової діяльності у банківській сфері. Маркетингові дослідження банківського ринку. Маркетинговий менеджмент у банку. Формування клієнтської бази банку. Цільова програма залучення коштів населення.

Тема 7. ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Необхідність і підходи до оцінки діяльності комерційного банку. Рейтингова система оцінки надійності CAMEL. Рейтингова система RATE.

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Тема 8. УПРАВЛІННЯ ПАСИВАМИ КОМЕРЦІЙНОГО

Зміст і склад пасивів комерційного банку. Сутність і структура власного капіталу комерційного банку. Оцінка та аналіз достатності капіталу комерційного банку. Управління власним капіталом банку. Сутність і структура зобов'язань комерційного банку. Методи та інструменти управління залученими ресурсами банку.

Тема 9. УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Сутність та структура активів комерційного банку. Кредитні операції в структурі банківських активів. Управління кредитними операціями банку. Активні операції банків з цінними паперами. Валютні операції комерційних банків. Управління іншими активно-пасивними операціями комерційного банку.

Тема 10. УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ПЛАТЕЖІВ І РОЗРАХУНКІВ У БАНКУ

Розрахунково-касові операції у національній валюті України. Діючі моделі обслуговування банків у системі електронних платежів (СЕП) Національного банку України. Міжнародні розрахунки. Методи і форми розрахунків, що використовуються у міжнародній торгівлі. Система SWIFT. Документарні операції в

міжнародних розрахунках. Документарне інкасо. Документарний акредитив. Банківський контроль валютних операцій і розрахунків. Міжбанківські кореспондентські відносини.

Тема 11. УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМИ РИЗИКАМИ

Сутність і класифікація банківських ризиків. Управління процентним ризиком комерційного банку. Методи визначення процентного ризику банку. Управління валютним ризиком комерційного банку. Особливості організації ризик-менеджменту по валютним ризикам. Управління ризиком відкритої валютної позиції. Управління ринковими ризиками комерційного банку.

Тема 12. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ І ФІНАНСОВИЙ СТАН КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Склад і структура доходів і витрат комерційного банку. Управління доходами і витратами комерційного банку. Оцінка прибутку і рентабельності комерційного банку. Методи оцінки та показники фінансового стану комерційного банку. Сутність та управління ліквідністю комерційного банку.

Тема 13. УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКИМИ ІННОВАЦІЯМИ

Сутність і види банківських інновацій. Стратегії розробки банківських інновацій. Послуги по управлінню готівкою та індивідуальне банківське обслуговування. Технологічні та продуктові інновації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	конс	інд.	с.р.		л	п	Індиві	конс	С.р..	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1. Предмет, метод та інформаційне забезпечення управління банком	12	1	1			10	12	2	-				12
2. Стратегічне та оперативне управління банком	14	2	2			10	14	2					12
3. Внутрішній контроль як інструмент банківського менеджменту	12	1	1			10	12						12
4. Управління персоналом банку	12	1	1			10	12						12
5. Оцінювання діяльності банку	16	2	2			12	20						18

6. Управління пасивами банку	16	2	2			12	18	2		2		14
7. Управління активами банку	16	2	2			12	16			2		14
8. Управління системою платежів і розрахунків у банку	12	1	1			10	14					14
9. Управління банківськими ризиками	18	2	2			14	18			2		16
10. Фінансові результати і фінансовий стан банку	22	2	2			18	18	2		2		14
Всього:	150	16	16			118	150	8				142

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Управління інвестиційними ризиками в банку	2
2.	Особливості і структура банківського персоналу	2
3.	Зміст і склад пасивів комерційного банку. Необхідність і підходи до оцінки діяльності комерційного банку.	2
4.	Сутність та структура активів комерційного банку	2
5.	Діючі моделі обслуговування банків у системі електронних платежів (СЕР) Національного банку України	2
6.	Склад і структура доходів і витрат комерційного банку.	2
	Разом	12

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
1.	Оцінка та аналіз достатності капіталу комерційного банку.	2	Задачі, тести
2.	Методи оцінки та показники фінансового стану комерційного банку	2	Задачі, тести
	Усього	4	

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні засади менеджменту в банку	10
2	. Стратегічне та оперативне управління банком	10
3	Внутрішній контроль як інструмент банківського менеджменту	10
4	Управління персоналом банку	10
5	. <i>Управління активами банку</i>	12

6	<i>Управління пасивами банку</i>	12
7	Оцінювання діяльності банку	12
8	<i>. Управління системою платежів і розрахунків у банку</i>	10
9	Управління банківськими ризиками	14
10	Управління ліквідністю банку	18
	Разом	118

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт

Головною метою виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання є перевірка засвоєння знань під час самостійної роботи. Для виконання роботи потрібно опрацювати фахову літературу та відповідні нормативно-правові матеріали. Контрольна робота студента складається з трьох частин:

- 1.1. Реферат – 20 балів.
- 1.2. Тести – 10 тестів – 10 балів.
- 1.3. Задача – 30 балів

Контрольна робота подається у письмовому вигляді на аркушах формату А4. Тести можна роздрукувати і одразу відмітити в них правильну відповідь.

Система оцінювання контрольних робіт

Кількість балів	Оцінка
54-60	54-60
47-53	47-53
40 - 46	40 - 46
< 40	< 40

Групування рефератів та тестових завдань контрольної роботи залежно від початкової літери прізвища студента.

Початкова літера прізвища студента	Варіант реферат	Варіант тесту
А. Б. В. Г. Д. Є	1 - 9	1
Є. Ж. З. І. Ї. К. Л	10-15	2
М Н О П Р С	16-20	3
Т, У, Ф, Х, Ч, Ш, Щ, Ю, Я	21-26	4

Підготовка рефератів. Під час написання рефератів необхідно дотримуватися наступних вимог:

- обов'язкове посилання на авторів і джерела, з яких запозичені матеріали;
- стисле, логічне і аргументоване викладення змісту і результатів проведеного в рамках теми реферату дослідження;
- уникнення загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології;
- відповідність положень роботи нормативно-правовим актам України.

Реферат має містити: титульний аркуш; зміст; вступ; основну частину; висновки; список використаних джерел; додатки (при необхідності).

Зважте на те, що вступ має бути структурований наступним чином: актуальність теми реферату; ступінь дослідження проблеми; мета та завдання, які Ви поставили перед собою при виконанні реферату; структура реферату. Зміст роботи повинен відповідати плану, який, у свою чергу, має відображати суть теми, що розглядається, її внутрішню структуру і логіку дослідження.

При написанні реферату необхідно вміти правильно будувати таблиці, графіки та діаграми, оскільки вони слугують наочності викладення матеріалу. Вони мають бути логічним продовженням викладених теоретичних положень і служити основою для відповідних висновків. Заголовки таблиць, схем, графіків і діаграм повинні відображати основний зміст ілюстрованого матеріалу. В таблицях повинні бути вказані одиниці виміру, назва об'єкта і часовий простір дослідження, а в графіках та діаграмах - масштаб. Таблицям та іншим видам графічного матеріалу рекомендується давати окрему нумерацію.

Необхідно простежити, щоб у роботі не було повторів і суперечностей між окремими її положеннями.

Реферат має бути виконаним *в письмовій формі*. Нумерація сторінок проставляється, починаючи з плану роботи. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не ставиться.

Бібліографія містить перелік літератури та інших джерел, використаних при написанні роботи, подається в алфавітному порядку. Обсяг реферату – не більше 10 сторінок. Роботи, які не відповідають встановленим стандартам, повертаються на доопрацювання.

Теми рефератів

1. Етапи розвитку банківського менеджменту.
2. Особливості банківського менеджменту у комерційних банках Західної Європи та США.
3. Типова структура універсального банку.
4. Органи управління банку та їх повноваження.
5. Організаційна структура комерційного банку.
6. Стратегічне планування у банку.
7. SWOT - аналіз у банку.
8. Групи персоналу банку.
9. Мотивація персоналу банку.
10. Капітал банку та методи його оцінки.
11. Методи визначення достатності капіталу банку.
12. Методи управління власним капіталом банку.
13. Методи управління залученими коштами.
14. Методи управління запозиченими коштами.
15. Кредитні операції в структурі банківських активів та управління ними.
16. Інвестиційні операції банків та управління ними.
17. Стратегії управління активами та пасивами комерційного банку.
18. Управління ліквідністю банку.
19. Методи оцінювання потреби в ліквідних коштах.
20. Управління ризиком зміни відсоткових ставок.
21. Основні положення ГЕП-менеджменту.
22. Методи хеджування ризиків.
23. Зміст та цілі зв'язків з громадськістю.
24. Імідж банку: фактори, що його формують.
25. Поняття та класифікація реклами.
26. Розробка рекламної стратегії та її впровадження.

Варіант 1

Тести.

№	Питання
1.	Який з нижченаведених фінансових ризиків можна охарактеризувати як ризик втрати доходу банку? А) ризик надліквідності; В) кредитний ризик; Б) ризик недостатньої ліквідності; Г) всі відповіді вірні.
2.	Визначте ROA, якщо відомо, що ROE становить 10%, капітал банку дорівнює 50 млн. грн., а активи становлять 450 млн. грн. А) 1,11%; В) 3,51%; Б) 2,45%; Г) 4%.
3.	Чи можуть забезпечені довгострокові боргові зобов'язання бути складовою капіталу банку? А) так; В) так, якщо вони субординовані; Б) так, з дозволу НБУ; Г) ні.
4.	До методів управління кредитним ризиком на рівні окремої позики зараховують... А) диверсифікація; В) нівелювання процентної ставки; Б) аналіз та оцінка кредиту; Г) лімітування.
5.	Методи управління залученими ресурсами бувають... А) цінові та факторні; В) факторні та індексні; Б) нецінові та цінові; Г) нецінові та факторні.
6.	Резерви на відшкодування збитків за кредитними операціями не створюються за такими видами заборгованості... А) стандартна; В) під контролем; Б) субстандартна; Г) вірна відповідь відсутня.
7.	Питома вага сукупних інвестицій у власному капіталі банку не має перевищувати... А) 50%; В) 40 %; Б) 35%; Г) 60%.
8.	До Вас звернувся клієнт з проханням визначити найкращий варіант виплати виграшу. Йому на вибір було запропоновано отримати готівкою одночасну виплату 4500 грн. сьогодні чи отримувати 1300 грн. на початку кожного року протягом 4-х років. Клієнт не має потреб у поточних коштах. Ваше рішення Ви маєте приймати з тією умовою, що прогнозований рівень інфляції не перевищуватиме 5% на рік, а темпи економічного зростання є сталими і становлять 5% щорічно. Ви маєте поради клієнту найкращий варіант з точки зору максимізації прибутку. А) готівкою 4500 грн.; В) щорічні внески у 1300 грн. наприкінці року; Б) щорічні внески у 1300 грн. на початку року; Г) немає різниці.
9.	Головною метою якого інвестиційного банківського портфелю є вкладення коштів в цінні папери новостворених компаній, вартість яких на момент придбання є недооціненою? А) портфель ризикованого капіталу; В) портфель доходу; Б) портфель росту; Г) збалансований портфель.
10.	Середньозважений строк погашення цінного паперу має назву... А) авторизація; В) дюрація; Б) ділінг; Г) сек'юритизація.

Варіант 2

Тести.

№	Питання
1.	Субординований борг у вітчизняній практиці може оформлятися у вигляді... А) облігацій; В) іпотечних сертифікатів; Б) векселів; Г) всі відповіді вірні.
2.	Галузеву диверсифікацію можна здійснювати лише з урахуванням... А) кореляції; В) лімітування; Б) диференціації; Г) конкурентоспроможності.
3.	Цінові методи управління залученими коштами - це... А) використання різних способів заохочення клієнтів, які прямо не пов'язані зі зміною рівня депозитної ставки; Б) використання фінансових показників, які не пов'язані зі зміною рівня депозитної ставки; В) використання депозитної процентної ставки як головного інструменту в конкурентній боротьбі за вільні кошти фізичних та юридичних осіб; Г) вірна відповідь відсутня.
4.	Захист балансу банку від будь-яких змін ринкових відсоткових ставок протягом певного зафіксованого періоду – це мета... А) диверсифікації балансу банку; Б) хеджування балансу банку; В) імунізації балансу банку; Г) фіксації балансу банку.
5.	Причини виникнення несистематичного ризику в інвестиційній діяльності банку необхідно шукати в... А) нестабільності зовнішнього середовища; Б) ризикованих видах вкладень; В) форс-мажорних обставинах; Г) непередуманих діях емітента.
6.	В які підприємства не можуть здійснювати інвестиції банки? А) акціонерні товариства; Б) спільні товариства; В) державні підприємства; Г) підприємства з повною відповідальністю власників.
7.	Визначте ROE, якщо відомо, що ROA становить 5%, капітал банку дорівнює 60 млн. грн., а активи становлять 670 млн. грн. А) 10,45%; В) 43,51%; Б) 25,67%; Г) 55,83%.
8.	До методів управління ліквідністю зараховують... А) ціновий метод; Б) метод фондового пулу; В) метод структурування; Г) всі відповіді вірні.
9.	Різниця між активами та пасивами, чутливими до змін процентних ставок має назву... А) спред; Б) маржа; В) геп; Г) лаг.
10.	Такий недолік, як ігнорування ринкових чинників, притаманний методу встановлення %-них ставок... а) метод "вартість +"; б) метод "базова ставка +"; в) метод "надбавки"; г) метод аналізу доходності клієнта.

Варіант 4

Тести.

№	Питання
1.	Пряма чи опосередкована участь банку у капіталі іншого підприємства не повинна перевищувати... А) 30% капіталу банку; В) 15% капіталу банку; Б) 12% капіталу банку; Г) 25% капіталу банку.
2.	Якщо геп є негативним, то у разі зростання ринкових процентних ставок прибуток банку... А) збільшується; В) залишається незмінним; Б) зменшується; Г) вірна відповідь відсутня.
3.	Допустимий рівень ризику, що приймається відповідно до рішення Спостережної ради банку – це... А) рівень толерантності ризику; В) рівень прийняття ризику; Б) рівень терпимості ризику; Г) рівень допустимості ризику.
4.	Трансформація наданих банками кредитів у відповідне недепозитне джерело залучення ресурсів шляхом випуску цінних паперів власного боргу - це... А) метод продажу позичок; В) сек'юритизація позичок; Б) субординація позичок; Г) вірна відповідь відсутня.
5.	Власник істотної участі у банку вирішив взяти кредит у розмірі 40 тис. євро. Чи надасть банк йому кредит, якщо статутний капітал становить 30 млн. євро? А) так; В) так, але лише з дозволу НБУ; Б) ні, оскільки максимальна сума кредитів, наданих власнику істотної участі не може перевищувати 30 тис. євро; Г) вірна відповідь відсутня.
6.	Комерційний банк 01.01.2003 здійснив випуск довгострокових незабезпечених облігацій на суму 10 млн. євро строком 7 років, які з дозволу НБУ були включені до додаткового капіталу. Визначте розмір субординованого боргу на 28.12.2006. А) 6; В) 8; Б) 7; Г) 10.
7.	Визначте ROA, якщо відомо, що ROE становить 12%, капітал банку дорівнює 87 млн. грн., а активи становлять 800 млн. грн. А) 1,31%; В) 2,34%; Б) 1,52%; Г) 3,07%.
8.	Ідея управління гепом передбачає, що величина та вид гепу мають... А) бути позитивними; В) бути збалансованими; Б) бути негативними; Г) відповідати змінам відсоткових ставок.
9.	Метод, що враховує вартість залучених коштів банку, а також всі витрати, що пов'язані з наданням кредиту – це ... а) метод "вартість +"; в) метод "надбавки"; б) метод "базова ставка +"; г) метод аналізу доходності клієнта.
10.	Згідно з нормативних вимог НБУ банки мають формувати такі портфелі цінних паперів... а) торговий портфель, портфель ЦП на продаж, портфель інвестиційних ЦП, портфель інвестицій в дочірні та асоційовані компанії; в) торговий портфель, портфель ЦП в обігу, портфель інвестиційних ЦП, портфель інвестицій в дочірні та асоційовані компанії; б) торговий портфель, портфель ЦП на продаж, портфель до погашення, портфель інвестицій в дочірні та асоційовані компанії; г) портфель ЦП на продаж, портфель інвестиційних ЦП, портфель інвестицій в дочірні та асоційовані компанії.

Задача

На основі даних таблиці 1 необхідно:
А) скласти балансовий звіт банку;

Б) розрахувати показники процентної маржі, чистої процентної маржі та чистого процентного спреду та пояснити результати з огляду на збиткову діяльність банку;

В) проаналізувати зміну мультиплікатора капіталу.

Таблиця 1

Окремі дані фінансової звітності банків, тис. грн.

	Найменування статті	2015	2016
1.	Грошові кошти та їх еквіваленти	6481678	3711998
2.	Торгові цінні папери	0	0
3.	Статутний капітал	8322925	5280000
4.	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	(4205942)	(1167176)
5.	Інші зобов'язання	86259	85448
6.	Субординований борг	4141034	3072917
7.	Зобов'язання, що пов'язані з довгостроковими активами, призначеними для продажу	0	0
8.	Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах	17886	15230
9.	Кошти в інших банках	1469553	681021
10.	Кошти банків	12609200	15730097
11.	Кошти клієнтів	17867038	14148847
12.	Боргові цінні папери, емітовані банком	6049061	7705584
13.	Резервні та інші фонди банку	844599	846459
14.	Чисті активи, що належать акціонерам банку	0	0
15.	Інші залучені кошти	30723	425272
16.	Резерви за зобов'язаннями	69845	34422
17.	Інші фінансові зобов'язання	419584	243715
18.	Кредити та заборгованість клієнтів	28260805	38584115
19.	Цінні папери в портфелі банку на продаж	6395136	543107
20.	Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	313078	299792
21.	Відстрочений податковий актив	1214700	506526
22.	Основні засоби та нематеріальні активи	1542553	1653610
23.	Інші активи	511812	410186
24.	Інвестиційна нерухомість	27125	0
25.	Процентні доходи	6049508	6882651
26.	Комісійні доходи	593988	558574
27.	Процентні витрати	(3191294)	(3788940)
28.	Комісійні витрати	(66684)	(58625)

7. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна», контрольні заходи включають: поточний та підсумковий контроль.

Організація поточного контролю знань студентів денної форми навчання

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- систематичність й активність роботи студентів впродовж семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни «Міжнародні розрахунки і валютні операції» на практичних заняттях;

- виконання завдання для самостійного опрацювання;
- виконання контрольних завдань протягом семестру.

Оцінюванню підлягають відповіді, які надаються студентами в процесі експрес-контролю або під час обговорення питань.

При контролі самостійної роботи оцінюванню будуть підлягати роботи, виконані студентами при підготовці до практичних завдань. Види робіт та характер завдань (самостійне опрацювання окремих питань дисципліни, вирішення завдань) визнаються викладачем у процесі вивчення дисципліни протягом семестру.

Організація поточного контролю студентів заочної форми навчання

Поточний контроль знань студентів здійснюється у формі перевірки виконаної студентом самостійної роботи на практичних заняттях та як результат написання контрольної роботи.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять і оцінюється сумою набраних балів. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів. Підсумковий контроль, що проводиться у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

8. Схема нарахування балів для студентів, що навчаються на першому курсі

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Сума
Розділ 1	Розділ 2	Дві контрольні роботи, передбачені навчальним планом	Реферат	
T1-T4	T5- T12	По 10	20	100
По 5	По 5			

T1, T2 ... – теми розділів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

Вивчення курсу супроводжується проведенням поточного та підсумкового контролю за якістю отриманих студентами знань протягом семестру.

У якості поточного контролю передбачено опитування, розрахункові та теоретичні завдання, оцінювання самостійної роботи за темами рефератів. Контрольні завдання виконуються в аудиторії за складеними варіантами формалізованих завдань рівнозначної складності, вирішення яких потребує уміння застосовувати інтегровані знання програмного матеріалу дисципліни за темами.

9. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України «Про банки та банківську діяльність» від 15.01.01.
2. Закон України «Про Національний банк України» від 13.07.2000.
3. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.91.
4. Закон України «Про цінні папери і фондову біржу» від 18.06.91.
5. Закон України «Про заставу» від 02.10.92.
6. Закон України «Про обіг векселів в Україні» від 05.04.01.
7. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» від 28.11.02.
8. Декрет Кабінету Міністрів України «Про страхування» від 10.05.93.
9. Інструкція НБУ «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» № 135 (зі змінами і допов.) від 29.03.01.
10. Інструкція про порядок відкриття банками рахунків у національній та іноземній валюті № 146 від 18.12.98.
11. Інструкція № 7 «Про безготівкові розрахунки в господарському обороті України» від 02.08.96 № 204.
12. Інструкція про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційного банку від 14.04.98 № 141.
13. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в баках України від 20.08.03 № 355.
14. Положення НБУ «Про кредитування», затверджений постановою Правління НБУ № 246 від 28.09.95.
15. Положення НБУ «Про переказний та перекладний вексель» від 10.09.99 № 258.
16. Положення НБУ «Про порядок створення і реєстрації комерційних банків», від 21.07.98 № 281.
17. Положення НБУ «Про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України», затв. постановою Правління НБУ від 29.06.2000 № 520.
18. Положення НБУ «Про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих збитків банків від операцій з цінними паперами», затверджене постановою Правління НБУ від 30.12.99 № 629.
19. Положення НБУ «Про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків», затверджене постановою Правління НБУ від 06.07.2000 № 278.
20. Положення НБУ «Про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням», затверджене постановою Правління НБУ № 367 від 27.08.01.
21. Положення НБУ «Про порядок видачі банкам ліцензії на здійснення банківських операцій», затверджене постановою Правління НБУ від 06.05.98.
22. Положення НБУ «Про порядок бухгалтерського обліку, формування і використання резервів, списання та повернення раніше списаних безнадійних активів у комерційних банках України», затверджене постановою Правління НБУ від 06.12.98 № 520.
23. Порядок проведення банками операцій з вексями, затверджене постановою Правління НБУ від 06.12.98 № 528.

24. Правила здійснення депозитних операцій для банківських депозитів, затверджене постановою Правління НБУ від 30.01.98 № 250.

Допоміжна література

1. Банківські операції / За ред. А. М. Мороза — К.: КНЕУ, 2000.
2. Банківська справа / За ред. Р. І. Тиркала. — Тернопіль: Карт-бланш, 2001.
3. Банківський менеджмент: Підручник / За ред. О. А. Кириченка, В.І. Міщенко. — К.: Знання, 2005.
4. Берніков В. Аналітичний огляд роботи національної системи масових електронних платежів // Вісник НБУ. — 2003. — № 6. — С. 64–66.
5. Васюренко О. В. Банківський менеджмент. — К.: КНЕУ, 2001.
6. Васюренко О. В. Банківські операції: Навч. посіб. — К.: Т-во “Знання”; КОО, 2000.
7. Вітлінський В. В. Кредитний ризик комерційного банку — К.: Знання, 2000.
8. Вітлінський В. В., Верчено П. І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком. — К.: КНЕУ, 2000.
9. Внукова Н., Різніченко С. Оцінка конкурентоспроможності безготівкового обслуговування // Банківська справа. — 2002. — № 4.
10. Гонतालський Д. Пластикові мільйони // Галицькі контракти. — 2003. — № 46. — С.12.
11. Гонतालський Д. “Надра” пішли в маси // Галицькі контракти. — 2003. — № 50. — С. 10.
12. Демківський А. В. Вексельна справа: Навч. посіб. — К.: Либідь, 2003.
17. Демківський А. В. Гроші і кредит — К.: Дакор; Вира-Р., 2003.
18. Деньги. Кредит. Банки: Учебник — 2-е изд., перераб. и доп. / Под ред. О.И. Ларюшина. — М.: Финансы и статистика, 1999.
19. Деньги. Кредит. Банки / Под ред. Е. Ф. Жукова. — М.: Банки и биржи, 1999.
20. Економічний аналіз Навч. посіб. — 2-ге вид., переробл. і допов.: / За ред. М. Г. Чумаченка — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.
21. Ефективність управління банком (Школа банкірів): Матеріали наук.-практ. семінару // За ред. В. П. Матвієнко. — К.: Наук. думка, 2003.
22. ПІБ України. Школа банкіра: Методика розрахунку достатності капіталу банку (вимоги Базельської угоди) // Інформ. вип. № 244. — Ч. 1. — К., 1997.
23. ПІБ України. Школа банкіра: Фінансовий аналіз діяльності комерційного банку // Інформ. вип. № 283. — Ч. 2. — К., 1999.
24. ПІБ України. Школа банкіра: Фінансовий аналіз діяльності комерційного банку // Інформ. вип. № 284. — Ч. 3. — К., 1999.
25. Примостка Л. О. Фінансові деривативи: аналітичні і облікові аспекти: Монографія. — К.: КНЕУ, 2001.
26. Примостка Л. О. Аналіз банківської діяльності: сучасні концепції, методи та моделі. — К.: КНЕУ, 2002.
27. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку. — К.: КНЕУ, 2004.
28. Фінансовий менеджмент банку / За ред. О. С. Любунь. — К.: Слово, 2004.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

29. Державний комітет статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
30. Комітет економічних реформ. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua>.
31. Ліга Бізнес-Інформ. – Режим доступу : <http://www.liga.net>.
32. Національне агентство України з питань розвитку та європейської інтеграції. – Режим доступу : <http://www.investing.org.ua/ua/default/491>.
33. Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua>.

34. Нормативні акти України. – Режим доступу : <http://www.nau.kiev.ua>.
35. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
36. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
37. Право. Україна. – Режим доступу : <http://www.legal.com.ua>.
38. Українське право. – Режим доступу : <http://www.ukrpravo.com>.
39. Урядовий портал. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.